

Dosarul nr. 2ra-133/22
2-19018249-01-2ra-02022022

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (jud. A. Zadorojniuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrian Rusu împotriva lui Andrei Popovschi cu privire la încasarea datoriei,
împotriva deciziei din 07 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de către Andrei Popovschi și a fost menținută hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătoria Soroca, sediul Florești,

constată:

La data de 05 aprilie 2019 Andrian Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Popovschi cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 06 aprilie 2018, i-a împrumutat lui Andrei Popovschi suma de 160 000 de lei, fapt confirmat prin recipisa scrisă de către ultimul.

A menționat că, conform recipisei enunțate, împrumutul a fost luat pentru un termen de până la 30 septembrie 2018, restituirea urmând să aibă loc în tranșe egale a câte 32 000 de lei, începând din luna mai 2018.

Reclamantul a susținut că termenul de restituire a împrumutului a expirat, însă pârâtul, sub diferite pretexte, amână restituirea sumei împrumutate și până în prezent, nu i-a restituit nici o sumă.

A notat că la 06 decembrie 2018, a expediat pârâtului o pretenție scrisă cu solicitarea de a-și onora obligațiile și de a-i restitui datoria, însă aceasta n-a fost recepționată.

Andrian Rusu a solicitat încasarea de la Andrei Popovschi a datoriei în sumă de

160 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, a fost admisă acțiunea depusă de către Andrian Rusu și au fost încasate de la Andrei Popovschi în beneficiul lui Andrian Rusu datoria în sumă de 160000 de lei, taxa de stat în sumă de 4810 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10000 de lei.

Prin decizia din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de către Andrei Popovschi, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost remisă cauza spre rejudecare la Judecătoria Soroca, sediul Florești, în alt complet de judecată.

La 05 noiembrie 2020 Andrian Rusu a depus cerere de completare a acțiunii, solicitând încasarea din contul pârâtului a datoriei în sumă de 160000 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 octombrie 2018-04 noiembrie 2020 în sumă de 49774,25 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 23000 de lei și a taxei de stat în sumă de 6293,22 de lei.

Prin hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, a fost admisă acțiunea depusă de către Andrian Rusu și s-a încasat de la Andrei Popovschi în beneficiul lui Rusu Andrian datoria în mărime de 160000 lei, dobânda de întârziere în mărime de 49774,25 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 23000 de lei și taxa de stat în mărime de 6293,22 de lei, în total 239067,47 de lei. A fost aplicat sechestru pe bunurile mobile și imobile ce aparțin cu titlu de proprietate lui Andrei Popovschi, în limita valorii acțiunii, cu menținerea acestuia până la definitivarea hotărârii.

La 18 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Andrei Popovschi, reprezentat de către avocatul Viorica Gladun, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 07 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de către Andrei Popovschi și a fost menținută hotărârea din 11 februarie 2021 a Judecătorei Soroca, sediul Florești.

Instanța de apel a reținut că materialele cauzei atestă cu certitudine faptul că, Andrei Popovschi nu și-a executat obligația de restituire a împrumutului față de Andrian Rusu, iar reieșind din prevederile art. 871 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), debitorul urmează să restituie împrumutul.

Totodată, instanța de apel, în acord cu prima instanță, a constatat că Andrian Rusu a demonstrat transmiterea banilor cu împrumut lui Andrei Popovschi, or, din conținutul recipisei prezentată de către intimat în confirmarea cerințelor înaintate, se conține mențiunea precum că Andrei Popovschi „confirm faptul că am luat cu împrumut” de la Andrian Rusu suma de 160000 de lei pentru nevoi personale. Prin urmare, se confirmă că la data scrierii recipisei, banii au fost transmiși.

Față de aceste considerente, instanța de apel a constatat justă concluzia primei instanțe cu privire la temeinicia acțiunii, or, la materialele cauzei nu a fost anexată nicio probă scrisă, care să ateste restituirea sumei împrumutate.

Instanța de apel a considerat ca declarativă și lipsită de suport legal susținerea lui Andrei Popovschi precum că contractul de împrumut din 06 aprilie 2018, încheiat cu Andrian Rusu, poartă un caracter simulat și este lovit de nulitate absolută, deoarece suma de bani nu a fost transmisă în realitate, indicând că actul juridic este simulat.

În acest sens, instanța de apel a relevat că materialele cauzei nu confirmă faptul că recipisa de împrumut a banilor eliberată lui Andrian Rusu la 06 aprilie 2018 este una simulată și fără cauză. Or, faptul că între Andrian Rusu și Andrei Popovschi ar fi existat relații de muncă și ultimul ar fi cauzat un neajuns material angajatorului, nu confirmă în mod incontestabil că între părți nu a existat acord de voință cu privire la acordarea/primirea banilor cu împrumut. Astfel că, în textul recipisei apelantul a indicat în mod expres că „confirm faptul primirii cu împrumut a sumei de 160000 lei pentru nevoi personale”.

Afară de această, instanța de apel a menționat că într-adevăr, la situația din 06 aprilie 2018, Andrian Rusu avea calitatea de administrator al SRL „Softron”, însă, ultimul a explicat că a acordat împrumutul din motiv că se afla în relații amicale cu apelantul, pe care îl cunoaște din copilărie, anume cu scopul de a stinge neajunsul față de întreprindere și creditul față de bancă.

Instanța de apel a reținut că Andrei Popovschi prin niciun mijloc concludent și pertinent de probă, nu a confirmat contrariul, limitându-se doar la invocarea că, data din recipisa eliberată lui Andrian Rusu și termenul de scadență este identic cu cel indicat în explicația sa față de întreprindere.

Sub acest aspect, instanța de apel a notat că, suma neajunsului, pe cale și l-a asumat apelantul spre stingere față de Andrian Rusu, constituie 122145 de lei, inclusiv TVA, pe când conform recipisei, suma împrumutată constituie 160000 de lei. În consecință, obligațiile asumate atât prin recipisă, cât și prin contractul individual de muncă, nu sunt interdependente și nu se exclud reciproc. Astfel, se constată că angajatorul, la 18 octombrie 2018, s-a adresat cu plângere la Inspectoratul de poliție Rîșcani, mun. Chișinău pe faptul prejudicierii întreprinderii de către Andrei Popovschi cu suma de 122145,32 de lei, iar prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 19 noiembrie 2018 s-a refuzat în începerea urmăririi penale pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și a fost clasat procesul penal. În partea motivată a ordonanței s-a indicat că probele administrate în cadrul urmăririi penale nu au demonstrat faptul însușirii de către Andrei Popovschi a bunurilor depistate lipsă de la SRL „Softron”, iar litigiul urmează a fi soluționat în ordine civilă.

Instanța de apel a menționat că, în explicațiile sale date la organul de urmărire penală, Andrei Popovschi nu face nicio aluzie la recipisa eliberată lui Andrei Rusu și la faptul că, acesta ar fi anume neajunsul cauzat angajatorului, care odată în plus ar fi confirmat existența raporturilor civile între părți, fapt ce suplimentar demonstrează că, ambele raporturi juridice sunt diferite și nu au legătură reciprocă.

La 21 ianuarie 2022 Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia,

casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fiind emisă cu neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și anume, art. 207 alin. (1) și 221 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019).

A susținut că sintagma din recipisa semnată de către recurent la 06 aprilie 2018 „confirm că am luat cu împrumut”, pe care a reținut-o instanța de apel, urma a fi analizată prin prisma tuturor circumstanțelor faptice descrise de către acesta și a înscrisurilor atașate, cu titlu de probe. Semnarea recipisei nu poate fi asimilată cu faptul încheierii unui contract de împrumut, deoarece nu reflectă situația reală a lucrurilor.

Reprezentantul recurentului a notat că instanța de apel nu a constatat nulitatea absolută a actului juridic, deși acesta contravine unor norme juridice imperative, or, recipisa din 06 aprilie 2018 a fost semnată fără respectarea unei condiții de valabilitate, adică fără obiect și cauză, ci a fost semnată pentru a garanta o altă obligație născută din raportul de muncă între părți.

A specificat că instanța de apel, deși a observat, nu a dat apreciere deosebită faptului că data semnării recipisei și data executării obligației din ea coincide întocmai cu circumstanțele apărute în raportul de muncă între părți, însă a acordat atenție faptului că sumele din acte diferă, ceea ce, în opinia recurentului, nu ar fi trebuit să schimbe esența interpretării raportului juridic.

A declarat că prin ordinul SRL „Softron” nr. 14 din 06 aprilie 2018 cu privire la rezultatele inventarierii, recurentului i-a fost aplicată sancțiune disciplinară sub formă de mustrare, fiindu-i acordat un termen de până la 30 septembrie 2018 pentru restituirea integrală a prejudiciului cauzat, iar prin ordinul nr. 42 din 06 aprilie 2018 administratorul Andrian Rusu a acceptat demisia recurentului din funcția de administrator magazin, începând cu 06 aprilie 2018. Prin urmare, este evident că la aceeași dată – 06 aprilie 2018, prin recipisă, Andrian Rusu îi împrumută lui Andrei Popovschi suma de 160000 de lei pentru necesitățile personale, restituirea urmând a fi realizată în tranșe până la 30 septembrie 2018, aceeași dată limită, prin care s-a ordonat restituirea prejudiciului material constatat prin actul cu privire la rezultatul investigației.

Reprezentantul recurentului a invocat că până în prezent, SRL „Softron” nu a înaintat împotriva recurentului nicio acțiune civilă cu privire la compensarea prejudiciului material, în schimb la 06 decembrie 2018 Andrian Rusu a expediat în adresa recurentului o somație, prin care a solicitat restituirea datoriei conform recipisei semnată la 06 aprilie 2018, ulterior, formulând acțiune civilă în instanța de judecată.

Consideră că instanța de apel a dat o calificare greșită raportului între părți, deși a mai existat asemenea precedent judiciar, când Curtea Supremă de Justiție a sesizat caracterul fictiv al contractelor de împrumut încheiate între angajator și angajat, urmare a efectuării acțiunilor de inventariere.

A mai invocat că în speță, la fel, se constată caracterul simulat al recipisei din

06 aprilie 2018, în privința naturii juridice a convenției, în sensul că, aceasta a fost încheiată cu scopul de a garanta restituirea prejudiciului cauzat de salariat, constatat urmare a inventarierii efectuate la magazinul, în care recurentul activa în funcția de administrator, ultimului nefiindu-i transmisă suma indicată în recipisă, corespunzător actul juridic este lipsit de cauză și obiect.

Totodată, reprezentantul recurentului a menționat că instanțele judecătorești greșit au încasat cheltuielile de asistență juridică, deoarece acestea nu au fost probate din punctul de vedere al realității, necesității și rezonabilității cheltuielilor solicitate, nu a fost prezentat un raport de activitate al avocatului pe acest caz, acțiunile propriu-zise, precum și timpul aferent acestora.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa reprezentanților părților la proces copia deciziei contestate la 11 noiembrie 2021, iar, la 24 noiembrie 2021 reprezentantul recurentului a recepționat-o, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la dosar (f. d. 237, vol. I).

Astfel, recursul declarat la 21 ianuarie 2021 este în termen.

La data de 02 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, înștiințându-l despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 10, 12, vol. II).

Prin referința depusă la 17 februarie 2022, Andrian Rusu a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera recursul declarat de Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Andrei Popovschi, reprezentat de avocatul Viorica Gladun, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic